

Asiantuntijalausunto liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (LVM038:00/2024).

Arvoisa liikenne- ja viestintävaliokunta,

Kiitämme mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto koskien taksiliikennelain muuttamista. Uber tukee sääntelyä, joka vahvistaa turvallisuutta, läpinäkyvyyttä, verovalvontaa, taloutta ja ansaitsemista sekä tarjoaa parasta mahdollista palvelua ja taksien saatavuutta kuluttajille. Korostamme kuitenkin, että uudistuksen tulee olla teknologianeutraali ja edistää alan digitalisaatiota sen jarruttamisen sijaan.

Nykyisellään arvioimme, että esitetyt muutokset vaikuttavat negatiivisesti kuluttajahintoihin, taksien saatavuuteen, talouteen ja ansaintamahdollisuuksiin.

Tässä lausunnossa keskitytään sääntelyn vaikutuksiin markkinoiden toimivuuden, talouden, innovaatioiden, kuluttajien ja palveluiden saatavuuden näkökulmasta.

1. Teknologianeutraalius ja taksamittarivaatimus

Ehdotettu pakollinen taksamittarivaatimus myös ennalta varatuille sovelluspohjaisille matkoille on askel taaksepäin taksiliikenteen digitalisaatiossa. Uber-sovellus täyttää jo nyt taksilain uudistukselle asetetut keskeiset tavoitteet:

- **Hinnan läpinäkyvyys:** Matkustaja tietää hinnan aina etukäteen. Digitaalinen hinnoittelu poistaa epäselvyydet ja varmistaa kuluttajansuojan.
- **Digitaalinen jäljitettävyyys:** Jokaisesta matkasta jää GPS-jälki.
- **Kattava tunnistus ja valvonta:** Sovellus näyttää auton ja kuljettajan tiedot jo ennen matkan alkamista. Varmistamme kaikkien lupien ja vakuutusten voimassaolon digitaalisesti jo rekisteröitymisvaiheessa. Turvallisuutta lisäävät entisestään reaaliaikainen matkan seuranta sekä PIN-koodivarmistus.
- **Molemminpuolinen vastuu:** Säännölliset selfie-ID -tarkistukset varmistavat kuljettajan henkilöllisyyden. Kaksisuuntainen arviointijärjestelmä takaa jatkuvan laadunvalvonnan ja ammattimaisen, parhaan mahdollisen palvelun.
- **Vastuullisuus ja verotus:** Kaikki tapahtumatiedot tallentuvat, ja Uber raportoi tulotiedot viranomaisille (DAC7).

Esitämme, että sääntely säilytetään teknologianeutraalina ja taksamittaripakkoa ei sovelleta sovelluksen kautta tilattaville matkoille. Fyysisen laitevaatimuksen (taksamittarin) sijaan olisi oleellista mahdollistaa digitaalisten järjestelmien käyttö, jotka tarjoavat vastaavan läpinäkyvyyden. Mahdollisesti jopa useiden tuhansien eurojen investointi vanhanaikaiseen teknologiseen laitteistoon,

jonka toiminnallisuudet toteutuvat jo nykyisellään täysin Uber-sovelluksessa, luo keinotekoisen markkinoillepääsyn esteen ilman mitattavaa lisähyötyä kuluttajille.

2. Vaikutukset palvelun saatavuuteen ja ansaitamahdollisuuksiin

Liikennepolitiikan tavoitteena on sujuva liikkuminen, palveluiden saatavuus ja kuluttajien tarpeet. Esitetyt kiinteitä kustannuksia ja jäykkiä rakenteita lisäävät muutokset, kuten taksamittarit, värilliset rekisterikilvet ja jäykät koulutusvaatimukset, iskevät erityisesti:

- **Osa-aikaisiin kuljettajiin:** Esitetyt vaatimukset uhkaavat sulkea markkinoiden ulkopuolelle ne, jotka etsivät joustavia ansaitamahdollisuuksia – kuten opiskelijat, eläkeläiset ja työnhakijat.
- **Saatavuuteen ruuhka-aikoina:** Palvelun saatavuus voi heikentyä ja odotusajat pidentyä erityisesti ydinkeskustojen ulkopuolella sekä ruuhka-aikoina.
- **Kuluttajahintoihin:** Arvioimme kuljettajille kohdistuvien kustannusten ja saatavuuden vähenemisen näkyvän ennen kaikkea kuluttajahintojen nousussa.

Joustava alustatalous täydentää modernia liikenne-ekosysteemiä ja parantaa liikkumispalveluiden yleistä saavutettavuutta. Toivomme, että sääntely tukee erilaisten toimintamallien rinnakkaiseloä, jotta ala säilyy houkuttelevana myös osa-aikaisille toimijoille. Tämä joustavuus on tärkeää, jotta tarjonta pystyy mukautumaan tehokkaasti kysynnän vaihteluihin ja varmistamaan palveluiden riittävyyden kaikkina aikoina.

3. Koulutuksen kehittäminen osaamisperusteiseksi

Kannatamme pakollista koulutusta turvallisuuden varmistamiseksi. Ehdotettu 21 tunnin kiinteä aikavaatimus on kuitenkin hallinnollisesti raskas ja jäykkä vaatimus.

Ehdotamme, että koulutusvaatimus muutetaan osaamisperusteiseksi. Olennaista ei ole koulutuksessa istuttu aika, vaan säädettyjen osaamistavoitteiden saavuttaminen ja niiden todentaminen kokeella. Osaamisperusteisuus mahdollistaisi nykyaikaisten digitaalisten oppimisympäristöjen hyödyntämisen ja nopeuttaisi uusien kuljettajien pääsyä alalle turvallisuudesta tinkimättä.

4. Värilliset rekisterikilvet ja tunnistettavuus

Uber-sovelluksen kautta tilatun ajoneuvon tunnistaminen perustuu reaaliaikaiseen tietoon (rekisterinnumero, auton malli, kuljettajan kuva ja sijainti kartalla). Fyysiset lisävaatimukset, kuten värilliset rekisterikilvet, aiheuttavat kustannuksia ja vaikeuttavat ajoneuvon monikäyttöisyyttä ilman merkittäviä turvallisuushyötyjä digitaalisen tunnistautumisen lisäksi.

Näkemyksemme mukaan nykyinen lainsäädäntö, sisältäen taksikupuvaatimuksen, on näiltä osin jo riittävä. Värilliset rekisterikilvet lisäisivät hallinnollista taakkaa ja kuljettajille aiheutuvaa työtä ilman merkittäviä hyötyjä.

Johtopäätökset ja esitykset sääntelyn kehittämiseksi

Sääntelyä kehitettäessä on tärkeää tunnistaa taksimarkkinan nykyinen monimuotoisuus ja vaalia digitalisaation tuomia hyötyjä. Jotta Suomi säilyttää asemansa liikenteen edelläkävijänä, pyydämme valiokuntaa huomioimaan seuraavat seikat:

- **Säilytetään teknologianeutraalius tilausmatkoissa:** Nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa digitaalisten järjestelmien käytön ennalta sovitussa, kiinteähintaisissa matkoissa. Tämä on osoittautunut toimivaksi ja luotettavaksi malliksi. Ehdotettu pakollinen taksamittarivaatimus myös sovelluksen kautta tilattaviin matkoihin olisi askel menneisyyteen ja poispäin tästä toimivasta käytännöstä. Esitämme, että digitaaliset ratkaisut sallitaan jatkossakin ja taksamittaripakkoa ei sovelleta sovellustakseille silloin, kun hinta ja reitti on vahvistettu etukäteen sovelluksen kautta.
- **Kehitetään koulutusvaatimuksia osaamisperusteisiksi:** Tuemme tavoitetta vahvistaa kuljettajien ammattitaitoa. Ehdotamme kuitenkin, että sääntelyssä painotettaisiin selkeitä osaamistavoitteita ja sisällön hallintaa kiinteän tuntimäärän sijaan. Tämä varmistaisi laadun säilyttäen samalla alan saavutettavuuden myös osa-aikaisille toimijoille.
- **Hyödynnetään olemassa olevia tunnistautumiskeinoja:** Digitaalinen jäljitettävyyys ja nykyinen taksikupuvaatimus tarjoavat jo kattavan pohjan turvallisuudelle ja tunnistettavuudelle. Toivomme valiokunnan harkitsevan, voidaanko vastaava turvallisuustaso saavuttaa ilman värillisten rekisterikilpien aiheuttamia lisäkustannuksia ja vaikutuksia ajoneuvojen monikäyttöisyyteen.

Tavoitteenamme on sääntely-ympäristö, joka varmistaa turvallisuuden, laadun ja tehokkaan verovälvönnän, samalla tukien digitaalista kehitystä ja säilyttäen matalan kynnyksen ammatin harjoittamiseen.

Annamme mielellämme lisätietoja valiokunnan työn tueksi.

Sanni Nummi,
Suomen maajohtaja, Uber